

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Kérem a magyar Nőkhöz

Alexandra B. Cantacuzino urhölgy felhívása
Irla: dr Bernády György.

Alexandra B. Cantacuzino urhölgy, a Nőgyűletek Világszövetségének* alelnökének maga és Calypso Botez urasszony, a „Román Nők Nemzeti Szövetsége” alelnökjének nevében a Szövetség végrehajtó bizottságának hozzájárulásával egy, román napilapokban közzétett barátságosan megleghangu felhívás útján aziránt kérésre fel Románia valamennyi kisebb-nagyobb nőszervezetét, hogy szíveskedjenek egy a 1. évi október hó végén Bukarestben, esetleg egy később meghatározandó városban megrendezendő közös összejövetelre kiküldötteiket elküldeni s ezek után ezen összejövetel keretében mind a sérelmeket, jogtalanságokat, amelyek a mi lelkeinket nehéz gondokkal, keserű aggodalmakkal, gyöttrő kétségekkel sújtják, a célból teljes mértékben közölni, hogy azok az értelemességek amelyek ezen ország különböző anyanyelvű és különböző kultúrájú polgárait egymástól nemkülönözve elválasztják, de egymással szembe állítják, a létező bajok és nehézségek okának és forrásának megállapítása után igazi és őszinte közlekedés előkészítése céljából a román nők közreműködésével mielőbb eloszlató és megújítható legyenek.

E pillanatban, amikor az Alexandrina Cantacuzino urhölgy által felvetett fontos gondolat urálja egész lényemet, amikor a felhívás egyszerű, józan, de azért szokatlanul barátságos és meleg hangja egy szebb, egy boldogabb jövő reményével tölti el az én lelkemet, amikor kutatom azt, hogy vajon kinek a sugallata folytán fordul Alexandrina B. Cantacuzino urhölgy az előbb említett kérésre éppen most az ország valamennyi kisebbségi nő szervezetéhez, hanem a felhívásban hangoztatott minden áldozatra érdemes, nemes cselekedet csak szem előtt tartva a Nőszövetség egész megleghével arra kérem, hogy is Románia valamennyi nőszervezetét, hogy szíveskedjenek komoly elhatározással, teljes őszinteséggel a felénk nyújtott „béke ábrát” szíves megragadni s kiküldötteik útján a fajszeretettel fakadó hűség parancsát a fajszeretettel és elszántsággal szervezett összejövetelen részt venni és annak a problémának, amelynek mi férfiak esetében hosszú hat esztendő alatt egyetlen legkisebb részletét megoldani képesek nem voltunk, megoldását nemcsak magunk, de az egész ország érdekében megvalósítani.

Nem könnyű, nem kellemes ez a feladat, amelynek vállalására a magyar Nőknél én is kérem, hiszen a magyar női szervezetek kiküldötteinek nemcsak a céljával gondoskodni, a legapróbb részletekre kiterjedő figyelemmel ápolni békét, otthonukat, a megszokott és minden pillanatukat hasznosnak lekölt munkakörükkel kell az összejövetelen való részvétel céljából bárcsak ideiglenesen elhagyniok s egy addig előttük egészen ismeretlen környezetbe és teljesen idegen munkakörbe beilleszkedniök, hanem a természet ajánlotta női báját még fokozó házi munka-

eszközeit is egy a magyar Nők által ezideig használni nem igen szokott, nehéz fegyverzetel kell majd az összejövetel idejére felcserélniök.

Ezek csak nagy vonásokban jelzett, ismerem, nem jelentéktelen nehézségek és kellemetlenségek dacára el kell a magyar női szervezetek kiküldötteinek a szóban forgó összejövetelre menniök, s ott a mindannyiunk által sóvárgott belső béke előkészítése érdekében alapos részletességgel, teljes őszinteséggel, komoly tárgyilagossággal és félre nem hagyható határozottsággal fel kell tárniök mindazokat a súlyos sérelmeket, jogtalanságokat, kiméltelenségeket, a melyek a mi lelkeinket nehéz gondokkal, keserű aggodalmakkal és gyöttrő kétségekkel töltik el.

Mindezek elpanaszolása és valószínű megvitatása közben azonban a megejtendő tárgyalások fontosságára és komoly következményeire való tekintettel a magyar Asszonyok képviselőinek a legéberebb gondolat kell az iránt is lenniök, hogy a figyelem az ilyen alkalmakkor szokásos formák, ünnepségek, kedveskedések vagy bármi más révén semmi körülmények között se legyen egyetlen pillanatra se a lényegtől eltéríthető.

Egyetlen magyar Asszonynak sem szabad egyetlen pillanatra sem szem elől tévesztie a lényegét és elfelednie azt, hogy nem felületes, minden komolyabb alapot nélkülöző barátkozás, avagy hű, rövid pár óráig tartó ünnepelés, hanem egy a romániai magyar kisebbség jövőjének sorsának mikénti alakulása nézve igen jelentős, s mondhatni döntő befolyással bíró

komoly tárgyalás céljából gyülekeznek majd össze és hogy munkájukat, magatartásukat a romániai magyarság egyetemén kívül, az egész világ minden művelt népe éber figyelemmel fogja kísérni.

A célból, hogy a magyar női szervezetek kiküldöttei a nélkülözhetetlen szükséges felkészültséggel és tájékozottsággal ismertelhessek az általuk sérelmezett fájdalmas helyzetet, a bennünket méltán elkeserítő állapotokat s kellő rendszerességgel védelemzhessek a mi álláspontunkat, az arra illetékeseknek sürgősen rendelkezésre kell bocsátaniök az összes vonatkozó adatokat s a legmesszebbmenő körültekintéssel és józan előrelátással meg kell állapítaniök azt is, hogy kik kérjenek a kiküldöttek közül az összejövetelen a mi áldatlan helyzetünk ismertetése céljából szót, minő irányban tárgyalják a kijelölendők az általuk ismertetendő anyagot és hogy kik vegyennek az ezen előterjesztések alapján nagy valószínűséggel meginduló vitában részt.

A magyar Asszonyok meleg fajszeretettel fakadó hűség és készség tekintetében nincsenek aggályaink, miután azonban a siker a legmesszebbmenő hűség és készség esetén is jórésztben a kellő felkészültségtől is függ, az idő rövidségére való tekintettel, a lehető legsürgősebben meg kell teremteniök a megfelelő felkészültség előfeltételeit.

A magyar Asszonyok áldozatosan nehéz munkájának megfelelő felkészültség esetén előbb, vagy utóbb, de egész bizonyossággal meg lesz a maga áldásos eredménye.

Duca román külügyminiszter lett a Népszövetség egyik alelnöke

Genéből jelentik: A Népszövetség tegnapi ülése az alelnökök és a bizottságok elnökeinek megválasztásával telt el.

A Népszövetség ülésén a kisanant államai egységes álláspontot foglaltak el. Ebből a célból a három állam külügyminiszterei állandóan kontaktust tartanak.

A Népszövetség tegnapi déli ülése napirendjére az alelnökök megválasztását tűzték ki. Hat jelölt küzdött a két állás elnyeréséért, köztük Duca külügyminiszter is. A leadott szavazatokból Chamberlain 42, Briand 43, a perza delegátus 41, Ishi japán delegátus 45, Duca 37 és Venezuela delegátusa 43 szavazatot kapott. Miután szavazategyenlőséget konstataáltak, a délutáni ülésen megismételték a szavazást és ez alkalommal Duca és Chamberlain kapták a legtöbb szavazatot és így öket választották meg a Népszövetség alelnökeivé. Duca megválasztása Románia számára nagy megtiszteltetést jelent.

Ezuttal választották meg a különböző bizottságok elnökeit. Az első bizottság elnökévé Schiavone olasz delegátust, a második bizottság elnökévé Eysinga belga delegátust, a harmadik bizottság elnökévé pedig Ninčics jugoszláv külügyminisztert választották meg.

Duca, Benes és Ninčics a kisanant alá-

lamainak képviselői tegnap ülést tartottak, amelyen megbeszéltek a Népszövetség ülésének napirendjére kerülő kérdésekben tanúsítandó magatartásukat. A tanácskozás teljes megegyezés jött létre az összes kérdésekben.

A nemzetek szövetségének teljes ülését ma délelőtt Painlevé miniszterelnök nyitotta meg. A miniszterelnök ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy ismét utaljon Ausztriának a nemzetek szövetsége segítségével végrehajtott pénzügyi szanálására. Hangoztatta, hogy ez a szanálás teljes mértékben sikerült s most már azzal a kérdéssel kell foglalkozni, hogy nem lehetne-e az ellenőrzést megszüntetni.

Ezután áttért a tavalyi genfi jegyzőkönyv megvilágítására. Az a szükségesség, hogy a nemzetek szövetségének egyezmény-alkmánya kölcsönös biztonsági egyezménynek erősítsék meg, a nemzetek szövetségének ülésén folyó tárgyalásokat szünet nélkül foglalkoztatta. Sajnos, ez a genfi jegyzőkönyv nem kapott elegendő számú aláírást ahhoz, hogy életbe is léphetett volna. Emiatt nem szabad kétségbeesniök és nem szabad kedvünket veszíteniök. Ily rendkívüli fontosságú dolognál időre van szükség, hogy az teljes győzelemre vergődjék.

HARRY PIEL

legnagyobb szabásu
filme

Emberek és álarcok

Két részben
12 felvonásban

Szenzációs filmtrükkök.
Harry Piel híres bravurjai
Pazar kiállítás. — Keleti miliő.

Bemutatja a
Dorian filmszínház

I rész csütörtöktől
vasárnapig

II. rész hétfőtől
szerdáig

Az előadások 5, 7 és 9 órakor
kezdődnek.

Ágoston Péter tragédiája

Históriai időkre született, történelmi szereplő volt Ágoston Péter, akinek messzevelő karrierjét, hatalmas ambícióját egyelte egy viharzó kornak rettenetes szármaja. Kormányosa akart lenni a Tudás hájának. Az elméletek, fixiók imponálóan hatalmas készletét raktározta föl bárkájában. Horlált feszítette a nemes gondolat, a szármaló lelkesedés friss áramlata. Gépezetét ottotta becsületes meggyőződésének és rangos ideáljainak állandó tüze. Csak egy szenvedény hiányzott Ágoston Péter élénk fejétől és mozgalmas életének hajójáról: a biztos iránytű, mely kormányosának mindig csak egy vonalba futó utat mutat.

Ágoston Péter új eszmék, szebb, jobb a meglevőnél felülemelkedőbb világok érettségét akarta elérni hajójával. Parancsnoki hidjáról azonban mindig csak észét, az elméletek írott térképét látta és nem volt eléggé éles, gyakorlott és tapasztalt ténnyel ahhoz, hogy a veszélyes sziklát, az elsüllyedés katasztrófájával fenyegető zátonyokat is meglátssa. Vagy ha látta is, a magasztoságba vetett megrendíthetetlen hite nem engedte, hogy azok elől kitérjen. Amíg csak próbajáratokat, nagy érdeklődéssel, kárhányszor szenzációs várakozásokkal kísért manővereket rendezett egy nagy, fűtődés és progresszív szellemben emelkedő ideiki városnak béke-vizein, reménységgel engedett rajta az új, az emberiséget megváltani akaró eszmék lobogója, amelyre lelkes, gaz és becsületes emberek esküdtek föl Ágostonnak, a parancsnoknak. De jött az

idő, a mindent fölkavaró szélvihar, mely elszakította a tradíciók régi kötelekeit és Ágoston Péter hajóját is kisodorta a nagy és veszedelmes hullámokat csapó vizekre. Imbolygott és kalandozott a nagy tengeren. Voltak útjai, meglepő és megrázó élményei, horgonyt vetett olyan kikötőkben is, melyeknek világító tornyáról egy országra vetett lángoló és zavarosan vörös fényt a vakító reflektor. Ágoston Péternek azonban be kellett látni, hogy a tudásból, elméletekből, becsületes ideológiákból fölraktározott nagy készletét ebben a gigászi hullámokat vető tengeri viharban már nem használhatja. Az iránytű teljesen fölmondta a szolgálatot és Ágoston Péter már nem parancsolt a hajójának, hanem ez vitte, sodorta őt, amerre a hullámverés szakított. Nem volt ura önmagának, de sorsdöntő őrlet fölötté az Ár. És mire lecsöndesedett a nagy vihar, letiporta az apály, Ágoston Péter fölött úgy itélkeztek, mint egy kalózkapitányon.

Antik-tragédiáknak és irányregényeknek hőse lett, aki mást, egészen mást akart, mint ahová saját akaratán kívül jutott. Nem ezt a sorsot érdemelte Ágoston Péter, aki emberekért megváltó új eszmék ígért földjéért harcolt — és francia földön — ahonnan testének-lelkének gyökere szakadt — egy párisi kórház vaságyában halt meg, mint egy szám, mint egy szürke, kórházi ruhát viselő név: Pierre Ágoston 1873–1925 szeptembere.

Ágoston Péter élete

Ágoston Péter szép karriére jogosult ember volt. Hatalmas tudása, nagy intelligenciája és határokat nem ismerő nemes ambíciója mind odaterelték, hogy jelentős és megkülönböztetett vezető helyet foglaljon el ott, ahol a jól megalapozott gondolatok, a tudás fegyverével kell harcolni. Mert ez az érdekes, de megglehően heterogén összetételű egyéniség tudós embert mutatott — de nem takari bölcslet. Behatárolásra, irányzatokra, főlcsapó eszmékre különösen rezonáló karakter volt azzal a rátartással és szinte makacs elszárással, hogy a magáévá tett eszméknek, tanoknak hirdetője és fanatikusa volt még akkor is, ha azok egyik-másika elvesztette az igazságot, a valószínűséget és a megbízhatóságot alapjait. Ez volt az oka annak, hogy Ágoston Péter, aki a legideálisabb intenciókból indult ki — téves utakra terelődött. A tudományos életben ez tette őt aztán egyoldalúvá, a politikában pedig elfogulttá. Elszárási származása, francia ember volt, aki azonban rég elszakadt a francia földről, ahonnan a nyelv tökéletes ismeretét hozta el, a francia ember könnyedsége, simulékonyága és diplomata-rekvizitumai nélkül. Alapos és tudományosan képzett jogász volt, aki rövid ideig mint járásbíró működött és 1905

dalmi munkákban a progresszív szellemet hirdető. Ebbe a harcba szólott bele, mint nagyváradi újságíró annak idején Ady Endre is — természetesen Somló Bódog mellett. Az ő helyére nevezték ki Ágoston Pétert, mert felsőbb helyen úgy találták, hogy családi vonatkozásai révén is az akkori közoktatási irányzatnak és az intézet katolikus szellemének legjobban fog megfelelni. E mellett szót az is, hogy Ágoston Péter felesége Budanovics Augustia, az esztergomi érseki nyomda volt igazgatójának leánya és Giessewein Sándor kanonok unokahúga.

Harcol a feudalizmus ellen

Ágoston Péter ezeket a várakozásokat azonban nem váltotta be. Ellenkezőleg. Csakhamar bebizonyult, hogy a Váradra jött új jogakadémiai tanár testétől-lelkétől a szociáldemokrácia híve és át van itatva Marx, Bebel és Lassalle elveitől. Innen kezdődik és Nagyváradról indul ki tehát Ágoston Péter karrierje, utja és életének egész sorsa. Először csak száraz tudományos téren tapogatózik és magánjogi műveket ad ki. Csakhamar azonban megírta és kiadta az első és akkor szenzációt és még több vihart keltő nagy munkáját: A magyar világi nagybirtokok keletkezésének történetét. Ebben Ágoston a történelmi materializmus alapján — nyílt harcot hirdet a feudalizmus, a történelmi és nemzeti hagyományok ellen. Különböző forrasmunkák, de a maga meggyőződésének, ideológiájának alapján azt bizonyította ebben a munkájában, hogy a Rákócziak, Hunyadiak, Thökölyök nagy nemzeti, hősi cselekedetei lényegében a földhesség mozgatta. És hadjárataik, győzelmeik csak arra voltak jók, hogy birtokaikat, várakat gyarapítsák, tehát a feudalizmusnak rabszolgá és jobbágy tartó hatalmát erősítsék. Ágoston Péter kiírta ebben a könyvben minden lelki motívumot, nem akceptálta a nemzeti hősszok faji és nemzeti ideáljait, kivetkőztette őket a nemzeti hősök páncélzatából és csak mint birtokgyarapítókat állította be — egy nép történetével, hagyományaival és tradícióival szemben. E könyv körül aztán erős harc indult meg és súlyos támadásokban volt része a feudális körök részéről. Viszont a »Husadik Század« akkor munkatársai közé sorozta Ágoston.

Néhány esztendőre rá, 1910-ben Nagyvárad város törvényhatóságának lett a tagja és érdekes, hogy a város legmaradibb polgári kerülete, a Katonaváros adta akkor részére ezt a megbízatást.

Megalakítja a „Bihar“ szabadkőműves páholyt

Ágostonról, a városatyától akkor erős harckokat, vihartkeltő felszólalásokat vártak már, de ez nem következett be. A törvényhatóságban nem vitt különösen jelentős szerepet. Sokkal radikálisabb szellemű hivatást töltött be és intenzívebb munkát fejtett ki a szabadkőműves-páholy exkluzív életében, melynek csakhamar főmestere lett. Lassankint azonban már itt sem nyílt elég és szabad tér számára, mert a László-király-páholyban egyre jobban dominált a maradás és az uralmon levő munkapárti érának emberei kerültek tulajdonban a páholyba és Ágoston Péternek, a szabadgondolkodónak, a progresszív irányú embernek nem volt megfelelő ez az atmoszféra, amit akkor szerinte a burzsoázia telített — noha, sokszor tudtán kívül és magánéletében ő maga is burzsoa és a nyárspolgárnak egy nemesebb hajtású típusa volt.

Mindenesetre akkor úgy találta, hogy a László-király-páholy egész összetétele erős elvi- és gondolatbeli ellentétben áll eszméivel és a radikális ifjúsággal együtt megalakította a »Bihar«-cimen a haladó, új szabadkőműves-páholyt, ahova a régi páholyból mintegy husz

Atlantico mozgó
6 és 9 órákor

Apolló mozgó
5 és 9 órákor

Sláger

Ma, csütörtökön

Sláger

Nanon

Társadalmi dráma 8 hosszú felvonásban. — XIV. Lajos kora. — Maintenon asszony, Ninon de L'Enclos stb. dicőségének csúcspontján. — A fény, a pompa, a ragyogás kora.

A főszerepben: **Eszterházy Agnes grófnő**
és **Harry Liedtke**

tag, Agostonnak személyi hívei, csatlakozott. Ennek természetesen ő lett a főmestere.

Közbeesett Agoston Péter politikai és társadalmi munkálkodásának két jelentős stációja. Az egyik: a nemzetiségi kérdésekben hangzó politikai álláspontja és hitvallása és ezen a téren dr. Berkovits Ferenc, Várady Zsigmond dr. Grósz Menyhért dr. állottak mellette, mint hűséges barátai. Etelenek és munkálkodásának másik, ugyancsak nagy vihart keltő fejezete az volt, amikor A zsidók útja című könyve megjelent.

A zsidók útja...

Ebben a munkájában arra a konklúzióra jutott, hogy a zsidókérdés egyedüli megoldása az, hogy ha a zsidóság egész egyeteme áttér a keresztény hitre. Messze ívelő pályáján ez volt Agoston Péternek egyik legnagyobb tévedése és egyben ez jellemezte tudományos buvárkodásainak labilis alapjait is. Forrásmunkákra hivatkozott, amelyekről régen kiderült, hogy azok részben hamisítványok, részben pedig teljesen elvesztették hiteles alapjukat. Az a fölfogása pedig, hogy a világ különböző részeiben élő zsidóság más hitre térjen át, teljes abszurdum és az egész országban keltett óriási megrökönyvést, nemcsak a zsidóság körében. Akik akkor Agoston Pétert csak ebből a könyvből is-

merték, vagy messzi távlatból látták, szélsőséges antiszemitának vélhették, noha mi jól tudtuk, hogy nem volt az, nemcsak azért, mert a zsidóság elítélőiből kerültek barátai, hanem, mert az egész gondolkodása és tulajdonképpeni lényé és fellegása ellent mondott ennek. De ez volt Agoston Péter. Akkor ezt a hitet szívta magába, ezt a témát vette studium alá és konokul, merevül, a maga elzárkózott egyoldalúságában tartott ki mellette és adta ki a Zsidók útja című könyvét, melyre különben pályájának további folytatása adta meg a legelénkebb cáfolatot.

A háború véget vetett Agoston Péter közéleti ténykedésének politikai téren és ezekben az években csak emberbaráti munkálkodást fejtett ki feleségével egyetemben. A Gyermekbarát intézmény, az Ingeny tejjakció megindításában mindkettőjüknek tevékeny részüket volt. Egyébként arról is nevezetesen volt, hogy a háború kezdetétől fogva nem hitt a központi hatalmak győzelmében. Az első veszített csaták idején éppúgy, mint amikor később a gorlicai áttörésről és a nagy győzelemről szóló hírek érkeztek, mindvégig kitartott ama hitre és fellegása mellett, hogy a végső győzelem az antant oldalán lesz. Emellett volt az ő társaságában Dutka Ákos és Perczel Adolf is. E fellegás dacára mégis 1916-ban önként jelentkezett a katonaságnál és két évet töltött a harcban.

Agoston Péter nagyváradi szereplése az októberi forradalomban

Bekövetkezett 1918 október 30-ika és Agoston Péter életében ez végzetet magában rejtő dátumot jelentett. A forradalmi idők őt, a progresszív embert, a Jászt, az események élére állították. Agoston Péter hirdette ki Nagyváradon a színház lépcsőjéről az új forradalmi korszak beköszöntését és ő lett Nagyvárad kormánybiztos főispánja is. Figyelte és látta, hogy a forradalom merre lendül, ő azonban rendíthetetlenül bízott benne és hitt abban, hogy a forradalmi eszmék a maga szépségeiben és igazságában kerülnek diadalra. Bizonys az, hogy Agoston Péter ebben a pozíciójában igaz és becsületes ember volt. Nem tartozott sem a hevíto szorgok, sem a szélsőségek kergető demagógok közé, de higgadt és félgymeztet embernek bizonyult, aki rendet tudott tartani és személye, egyénisége tekintélyt parancsolt. Akárhány kritikus helyzetet ezekben a kritikus időkben ezzel a tekintéllyel és szorgosítói erővel tudott megmenteni. Később tovább sodorják őt is az események a szélsőségek, majd a kommunista irányzat felé. 1919-ben a Berinkey-kormány egyetemi tanárnak nevezte ki Budapesten, később pedig a belügyminisztérium adminisztratív államtitkára lett. A bolsevizmus kitérőskor Agoston Péter szintén csak annak bizonyult, aki nem látta az eseményekben és maga körül a vészedelemeket, nem tért ki előlük, de haladt a maga útján, bekapcsolódott a sodrásban Kun Béla mellett a külügyi népbiztos-helyettesi állást vállalta, majd a szovjetgyűlés elnöke lett és mint nyelvekben tökéletesen jártas és politikában orientált ember, exponált pozícióban politikai tárgyalásokat vezetett le Pozsonyban és Bécsben.

A bolsevizmus kitérőse után

A bolsevizmus kitérőse után Agoston, aki a szovjeinek semmiféle excessusában aktív részt nem vett, a Peidl-kormányban külügyministerséget vállalt és mikor Peidlék nyolc nap uralom után megbuktak, a helyett, hogy menekült volna, Budapesten maradt, noha előtte állottak már a finn és ukrán ellenforradalmi megtorlások súlyos példái és eseményei. Agoston Péter itt is merev határozottsággal tartott ki,

Meg volt győződve arról — a mi különben igaz is volt — hogy ő nem vétett semmit és tisztán csak egy szebb kor, cél és elv vezette tetteiben. A népbiztosok elleni pör megindult és Agoston Péter is, mint az ismeretes, tengeri szenvedésen, vezárláson ment keresztül és szomorú útján mindennél hűségese támasza, biztatója volt a hitvese. Agoston Péter, a volt népbiztos halálra ítélték és a kicserélési transzport folyamán Moszkvába került, ahol egy esztendő töltött. Ez a tizenkét hónap hozta meg számára az igazi csalódást, itt tört meg hitve elveiben életének és munkálkodásának eredményében és később mint testben és lélekben megviselt szomorú ember telepedett meg Londonban feleségével együtt, ahol lapudusításokkal és cikkek írásával kereste meg a kenyerét. Ebben az időben sokszor volt szó arról, hogy megszerezik számára nagyváradi barátai a román állampolgárságot és visszakérül ide Nagyváradra, ahová a nagy és súlyos csalódásokon át mindenkor vágyakozott. Azonban ez sem sikerült neki és Londonból Párisba került, mindig egészséges fizikuma teljesen megöröklődött, ő maga öszereskedt, beteg ember lett és most hozza a táviró a szomorú és mindenképpen lejusító hírt, hogy egyik párisi kórházban Agoston Péter meghalt.

Hitvesi hűség mind a sírig...

Agoston Péter érdekes ember volt, akinek magánélete is sokszor került ellentétbe tetteivel, elveivel. Amint hogy nem volt antiszemita, amikor a Zsidók útja könyvét írta, úgy szólva kettős életet élt, mint politikus és társadalmi ember. Amíg nappal munkásgyűlésekre járt, szociológiai előadásokat tartott és cikkeket írt a Huszadik Századba, a Világba, mint Jászt, az egyik leghűségesebb legyvertára, addig este — az otthonában — merőben átalakult és más ember lett Agoston. Exkluzív társaság volt körülötte, akik bizony nem a munkásság, a proletariátus, hanem a kapitalista osztálytól, sőt úpikusan az ott volék köréből kerültek ki. Igazgatósági tagja volt különben néhány pénzintézetnek is és egy időben heves támadások érték, hogy mint szocialista vezér, ilyen szerepet ját-

szik kapitalista vállalkozásban. Agoston meg volt ugyan erre is a felelete, de ez is azt bizonyította, hogy nem volt mindig tetteiben az, ami a doktrínáiban. Ezzel korán akartuk azt mondani, hogy Agoston Péter tartott ki a maga hitre mellett. Hiszen élete eleven és szomorú cáfolata volna ez. De voltak egyéni pszichéjében ilyen sajátos kitérőek. Megdönthetetlen és szilárd tény, hogy Agoston becsületes akaratú, kemény, retü ember volt. Kiváló és termékeny elme, nek produktivitása, ragyogó ideálja, szép ösvényt vágott volna egy békes világ társamának rendjén. A számum, amely zett azonban sokkal erősebb volt nála. Eznek hajója nagy és súlyos örvénybe került és veinek, egész élete munkájának ő lett szomorú megviselt, most már csöndesen pihenő töröttje. Talán mindenben, talán minden csalódott, csak egy lélekben nem, aki az utpercig küzdött, harcolt, szenvedett mellette hitvese. Ez a finom, ugyancsak ragyogó intusú nő volt az, aki osztott férje dicsőségét, mikor annak csillaga főt járt. Ő védte ki a gasztos asszony pajzsával azokat a támadásokat is, melyek férjét érték. Ő állott sorban, hordó kosárral a karján férjének börtön előtt. Ette az emigráció keserű kenyerét, etette a szenvedés könnyeit és csak moson szelid, reményteljes arcát fordította az ura akiben hitt — a biblia igaz szavai szerint mind a sírig...

Agoston Péter halálhíre a szívek mélyébe hatolt Nagyváradon is, ahol számos igaz barát és ha vannak — talán sokkal nagyobb számú — olyanok is, akik a mulatásban politikai világnézet ellentétben állottak vele, mégis megrendülten néztek át — a láthatatlan messzi utakon — egy rendkívüli ember, egy les tudós, egy küzdő harcos sírja felé.

A budapesti szocialdemokrata-párt a vetkező részvétáviratol intézte az özvegy „Nagyrabecsült férje elhalálása megges megdöbbenést váltott ki a munkásságában. A tragikus pillanatban megrendült lélek küldjük igaz részvétünket. A magyar muság együttérzése enyhítse határtalan fájdalmát. Pártvezetőség.”

Agoston Pétert Párisban helyezik örök glomra.

*Párisi
női divat újdonságaim
megtekintése céljából
kérem szíves látogatását
Szilágyi
Ferdinand király*

3

Gummihartnyak, serokötők, haskötők
„Husica” Str. Nicolae Iorga (Zoldia-ul.)

Az újonnan beérkezett és kizárólag cégem részére lekötött párisi és lyoni különleges selyem és szövetségi újdonságaim megérkeztek, melyre felhívom az érdeklődő közönség szíves figyelmét.

BARNA JENŐ

női divat és fehérnemű különlegességek áruhaza

Bulevard Regele Ferdinand 3

TELEFON 2-41

TELEFON 2-41

PACSAY uriszabó Str. Sztaroverzky-u. 11. Előrendű urruhákat kész

A Magyar Párt fórumán

III.

Ez az esete a demokratikus tábor vezérének meggyőzőbeteit bennünk arról, hogy a demokrácia jelző csak addig jó ellenfeleink előtt, amíg vele a Magyar Párt ellen hadakozni lehet. De azonnal irreleváns reakcióssá lesz még Kós Károly is, a melyt magasabb román pártpolitikai érdekeket szolgálnak.

Ennyit ér tehát a demokrácia való állandó kivázkása a román köröknek, amelyet olyan szavak fuválnak a Nagyvárad Napló krikusai. Esztendő ezt ók épen úgy tudják mint mi és mindenki, hanem is kérdés miért hivatkoznak olyan erőszakkal a demokrácia hiányára. A Magyar Párt nem vezető tagja van olyan demokratikus érdeke mint akárki más, hanem a viszonyok okozta magyarságot azt, hogy a tömegek nem csoportosulnak olyan vehemenciával, olyan nyílt őszinte lelkesedéssel a párt köré, mint ahogy ők szeretnék, hanem hogy csoportosulnának, ha mernének.

A magyarság nagy tömegei lelkével ott áll a párt mögött s lesi az alkalmat, mikor nyíltan is sorakozhat épen úgy, mint amikor a magyar főváros vagy szolgabíró parancsára ezrével jelenik meg hivatalos fogadtatásokon, vagy más ünnepségeken.

Ezzük mi, hogy ezt az óriási tömeg magyarság ma még nem tudjuk megmozdítani. Pedig a miénk eltántoríthatatlanul, azt saját szavaiak biztatják, azok a kijelentések, melyeket azoknak a férfiaknak tesznek, akik néha érintkezésbe kerülnek velük, akik keresik az alkalmat, hogy ne a szóval elgondolt elmélet, hanem a szemtől-szembe kijelentések alapján alkossák meg véleményüket a magyar földműves osztály százazeiről.

Csak a könnyelműség zavarhatja jól vizeinket a demokrácia lapátjával, nem látva, hogy az nem energiát terem, csak még zavarosabbá teszi tenni véreinket. Az erdélyi magyar politika nem indult feudális korszakok zászloival. Aki ellenkezőjét állítja, az vagy tudatlan vagy haziszerű.

Nem olyan időben, nem olyan szellűvés mellett s nem olyan legénységgel indult el az erdélyi magyar kisebbség hajója, amely ósdi jelzések, bekötött szemű idejében kívánna álmokra kőtni. A vezetők minden korban, n minden korban maguktól választódhatnak ki szellűvások, napok. A nem odavalókat, akik zsebenben kapaszkodnak a rudra, az első viharban magától dobják le a kormányt.

Az erdélyi magyar politika már kezdeti stádiumában a demokrácia jegyében indult el. A szűkebb szükségesség indította meg a demokratikus folyamatot a magyar kisebbség erején, amely egyformán folyta át a jobb oldali érdekeket is, épp úgy, mint az egyházakat, a nyelvi életföztönből és a viszonyok következtében a politizálásra kényszerítettek. A viszonyok épp úgy intették a demokrácia hajójában a felelősi tudat történelmi nevek utódait, mint a felelősi tudat egyházak vezérferfiit. Az átkulcs épp olyan gyorsan történt meg, mint a gyorsan történt a területek imperiumizációja. Bizonyos törvényszerűség vezet az új viszonyok embereit, akik az események hatására megértene olyan dolgokat, elveket s világlátásokat, amelyeket más viszonyok között képtelenek lettek volna elhinni, vagy megérteni.

A magyar kisebbség szervezetében magától indult el a demokratizálódás folyamata, magától indult meg, amit csak nem lát, aki nem akar és nem beszél róla, aki nem akarja elhinni, hogy megvan. Ha pedig még nem lenne meggyőződés, annak megnyilvánulásai kellene, hogy legyenek. Ez a megnyilvánulás pedig nem lehet más, mint hogy megakadályozni akarják a népnek megindult evolúció tempóját, a magyarságnak román állam életbe való beilleszkedését.

Ilyen esetet pedig nem tudunk a Magyar Párt vezetésének egyetlen tagjáról sem, hiszen maga a Magyar Párt megalakulása sem jelent egyebet, mint kifejezésadását annak az igazságnak, amely népünknek az állam kereteibe való beilleszkedését akarja keresztül vinni.

Az pedig egészen természetes, hogy a beilleszkedésnél arra kell törekednie, hogy minél kevesebb sérülést szenvedjen a nemzet teste, ne töredezzek le az arabok belőle, kivéve, ami magától leszakad, ami egyébként is értéktelen, szemétt.

Kritika tárgyává tehát a Magyar Pártnál csak az tehető: milyen módon vitte s viszi keresztül a beilleszkedést, helyesebben: adott-e fel elemi nemzeti követelésünkkel vagy sem. Vagy a harc modora, amellyel küzd, nemzeti kívánalmaink elérése érdekében.

Mindaz azonban, amit a magyarság megszervezésének nagy nehézségeiről írtunk, nem a Magyar Párt életképtelenségének hiányát, sem megszervezési reménytelenségét jelenti.

Hanem azt jelenti, hogy ha kevesebb a kritika, de több a dolgozó, szervező, ha kevesebb a gáncs, de több a ténylegesen dolgozó, ha kevesebben vannak, akik csüggesztenek folyton s lebecsülik az eredményeket, eredménytelenséggel rémítgetik a magyarságot, de intenzívebb a kevésbé hangzatos, de fokozatos bátorítás, ha inkább mutatjuk az összetartást, mint a széthúzást: akkor sikeresebben lehet az emberek lélekmét elosztani s megtartani azt legalább, ami megvan, amelyhez könnyebben építünk.

Peredy György.

Legujabb bárony és filckalapok

raktáron. — Alakításokmodell és divatlap után olcsón és pontosan készülnek
Kopper Rezi kalipzalónjában
Strada Petru Major (volt Ór-utca) 8. szám alatt.

Butortermelők figyelmébe!

Uj furnir
nagykereskedési nyitottam a But. Reg. Ferd. és Str. Bratianu (Szaniszló-utca) sarkán. — Állandóan dúsz választékban tartok **bel és külföldi furnirokat és enyvezett lemezeket.**

Hans Lajos

Ragyogó Kovács István

Pálffy Gy. Gulácsy Irén legújabb kötete

A magyar irodalomba belevéste ezt a nevet Pálffy Gy. Gulácsy Irén, akinek egyik kedves főalakja, legragyogóbb novelláinak hőse, nekünk pedig régi kedves ismerősünk. Ragyogó Kovács István, most az író gyors egymásutánban megjelenő harmadik kötetének címlapján ragyog. Szeretettel használjuk a ragyogó szót, mint jelzőt s mint ígét is, mert nemcsak a hősné, de a munkának jellemzésére is a legmegfelelőbb.

A kolozsvári Minerva nyomda pompás kiadásában alig jelent meg a hatalmas koncepciója „Förgeteg” című regény, egy hét múlva követte a Szépművészeti cégnél kiadásában a „Hamusó” a jelen időnek legfrappánsabb rajzolatú regénye, most pedig a marosvásárhelyi Könyvtárak Társasága adta ki egy kötetben, Pálffy Gy. Gulácsy Irén elbeszéléseit, a fő hőst, Ragyogó Kovács István neve alatt.

Mint minden kiváló íróknak, úgy Pálffy Gy. Gulácsy Irén olvasói és kritikusai, között is vannak, akik elbeszéléseit kiválóbb remeknek tartják regényeinél. Tagadhatatlan, hogy Pálffy Gy. mint novellista, úgyszólván utólrhetetlen. Minden elbeszélése kifogástalanul van felépítve, annyi műgonddal, finom karakterizáló vonásokkal vannak alakjai rajzolva s az egész történet körvonalozva, hogy teljesen megértethető úgy a szakértők, mint az olvasó közön. A részéről az a rajongás, amivel minden elbeszélést fogadják. Vannak novellái, mint pl. a Bogár, amit megjelenésük után nemcsak az erdélyi, hanem a magyarországi, bécsi, jugoszláv és csehszlovákiai legelőkelőbb lapok siettek átvinni és olvasóik elé tenni azt a kis remekét a magyar elbeszélő irodalomnak. A mindig érdekes mesét a nép nagyszerű humorával szövi át Pálffy Gy. novelláiban, melyek még külön értéket ad alakjainak az ő csodálatosan finom látású szemével kikerített embernek jellemzése. Uj magyar, uj ember típusok lépnek ki az irodalom mezejére az ő tolla alól, akiket mi nem ismertünk soha, pedig esetleg melletünk, közöttünk éltek, élnek, de nem láttuk meg, nem vettük őket észre. A Förtetegen, amely a herceg és a körötte élő parasztság együttélését fenti színpadiasan magas drámai erővel: a tudatnai paraszti rajzolja P. Gulácsy Irén, akiről pedig első elbeszélései után úgy hívtuk, hogy csak a Tisza melléki magyarság van a szívéhez növe. Mind-

Minden nap szükséges

hogy a bőr egészségét biztosítsuk, elsősorban a porosok rendes működését kell biztosítanunk, még pedig az ott gyülekező bőrmaradék eltávolításával. A Kadum-szappan mindennapi használata a bőrt jókarban tartja, az arcot szépíti, mert tudományos alapon a legjobb minőségű szerekkel készül.

Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban. Nagyban a „Standard” drogériában București

Cadum szappan

Torna cipők

kiárutítás miatt mélyen le-
szállított árban kaphatók

HAAS
LIPÓT **LINOLEUM** gyári fő-
raktárába
ORADEA-MARE
Bulevardul Regele Ferdinand 5. szám.

Torna cipő:

31-től 35-ig — — Lei 125
36-től 42-ig — — Lei 152
43-től 46-ig — — Lei 175

két parasztot ismerni kell, ahhoz hogy megtudjuk becsülni az író nagy kvalitásait, amikor látjuk, hogy tolla alatt egész más, olyan amilyen valójában, a magyar fajnak a két lélekben gondolkodásban, tettekben, vérmérsékletben, szólásokban különböző egymástól teljesen elütő rétege. A Hamuesőben biharmegyei nép rajzát találjuk meg, amit otthonában s a szerkesztőségbe bejutó parasztság megfigyeléséből, velük való beszélgetések nyomán alakított ki a maga igaz realis valóságában. A meglátásoknak ez az isteni adománya teszi P. Gulácsy Irén tehetőségének egyik értékét.

Amikor pedig a »Ragyógó Kovács István« regényszerűen összefüggő kötetét olvassuk, azt mondják mégis csak legközelebb esnek szívéhez szülőföldjének, a szegedmelléki falvaknak napüti fűtőhomoktól, széleselyes folyótól, puszták szelétől, különös életkörülmények között előttünk különös karakterre formálódott népe. A kevés szavu emberek, akiknek azonban minden szava megmáshatatlannal nagy jelentőségű. Egy szó sokszor csupán, de oldalas irásokkal nem lehet többet, sőt annyit mondani. Egy szó s benne a fajnak minden büszkesége, szentírás szerű végzés, amely után több szó nem következik. Legteljebb a tett. Ez a pusztai magyar sajátossága s ezt irodalmunkban csak Gardonyi látta meg még ő használta fel s az ő nyelvezetét is ez a tösgyökeres magyarság tette zengetessé, nagy értékűvé, széppé. Pálffy alakjainak párbeszédekben sok az egy-két szóból álló mondat. De el lehet gondolkozni azon, hogy mennyi mindent fejezett ki vele. És ezt a szépséget, nyelvkincsünknek ezt a tisztá aranyát, talán seholsem találjuk meg oly tisztán, mint elbeszéléseiben.

Ragyógó Kovács István a földdel és a háboru utáni magyar élettel küzdő szegedvidéki magyar, akinek terebélyesedő becsületes életén, portáján és jóvendőjén keresztül gázolt a Nagy Háború, aki szemvilágát elvesztette a Doberdón, de aránytalan lejutottságában is bámulatos és megindító erővel fölemelkedik, új életet győz s végül: visszanyeri szemvilágát s az elpusztult gyerek helyett új születik, mint a bibliai Jóbna. Az olvasáskor acélmeztet éleségével maródik lelkünkbe a Tisza gátjának apokaliptikus nagyságig emelkedő magyar em-

bere, aki az ő drága folyójának haragjával vak szemmel is szembenéz, szívéig lát, megküzd és megbékél. Vagy az ázsiai faj és lelke, füstös varkocsos, pusztában felejtett juhász, aki nem bírja haragos lelkét összebékíteni az új, neki idegen birkával és korrall, »nem keverődünk!« — mondja bihoros haragu tragikus föntségbe emelkedve, agyonveri kutyáját s aztán — visszatér pusztáiba, mintha apoteozisos máglyára szállana.

Gulácsy Irén minden elbeszélésén érezzük, hogy egy nagyobb egységbe szervesen beletartozó részek. Részei nem csupán — mint e kötet darabjai is — egy keretes elbeszéléssorozatnak, melyet a személyek s az egymásból továbbfejlődő események szinte regénnyé forrasztanak, hanem egy egységes, fajlag tökéletesen zárt és befejezett, egyben azonban végtelen gazdagságu és fejlődésképeségű, humanitásban végtelen horizontu világképnek: a magyar lelkeségnek. Amint az a legmagyarabb népelemben: parasztságunkban visszatükröződik. Nem etnográfia ez, mint gyakran még legjobb prózaíróink tanyai idilljei is, akiknél érezzük a lelteri magyar külsőnek és lelki kellékeknek nemcsak törülmetszettségét, de törül lemettszettségét is, leprélt és néha káprázató ügyességgel preparált voltát. Nem kívülről nézett, hanem belülről élt élet ez, benne minden mai, (vagyis: modern) multból öröklött erőit élő jelen, mely tovább lüktet a holnap és a végtelen jövőnk felé. »Falusi csöndéleteknek« nevezi őket a szerző, de ezeknek a képeknek és történeteknek a csöndje tele van a fű és a vér növéseivel, a magyar élet folyamának mások számára titkon hömpölygő áramaiival, a magyar égből szféráinak örök zenéjével.

Gulácsy Irénnek a magyarsága a legnagyobb értéke — de hát van is egyáltalán más érték ezen kívül? A költő föladata — e csupa szón és egyben elrendezett öntudatosság művészetén érzékeljük világosan — a kollektív szép és pedig a faji életbeli szép megjelentetése a maga korának nyelvén. Ragyógó Kovács István és ez elbeszélések többi emberei: a mi legmesszebből jövő vérésgű testvéreink, akik nem papirosra, nem irodalmi vegyonyhában születettek, hanem maguk lesznek forrásai a papirosra és irodalomban való ezután ábrázolások-

nak s az etnográfusok abstahálásainak. Vagy társalkodván, nem ama denaturált sovány deknélküli tetszést« szeressük, hanem magunkra érzünk és magunkra ismerünk magyarságunk fokozását, életünk megmélyítését.

A vaskos kis kötetet, amelyet a Könyvtársalkodó Társasága adta ki. Eddig tíz kötet jelent meg. Előfizetőknek egy kötet ára 1 K. Külön rendelve 20 lei. Külön érdemes írni a vállalatról, amely 10 lejt 200 oldalas. Tett ad ki olyan ízlésesen, hogy az ellen szívesen kifogása nem lehet. Eddig Morvay Zoltán, aki a társaságot megalakította, Molnár Gyulának, Gyallay Domokosnak, Nagy Dánielnek és Szentimrei Kovács Jenőnek jelentek meg. P. Gulácsy Irén könyve mellé kötetet, amelynek ismertetésére alkalomadtán még rátérünk.

* Orbán Sándor testnevelő iskolájában téli szezon szeptember hó 7-én megkezdődik. Fölvétetnek: kisgyermek (fiúk és lányok), középiskolai tanulók, felnőtt tanuló asszonyok és urak. Beiratkozni lehet pontos délelőtt 9—1-ig és délután 4—5-ig. Rimanóczy-u. 13.

* Flegmann Armin-cég szövet- és szőnyeg-felöltő újdonságai megérkeztek. Olcsó árak.

Térfi harisnyák Darvasban megtekintendők

* Őriási választékban érkeztek angol női és férfi divat- és télikabátok a HELLAS RT. részletáruházba (Kossuth 14.), ahol minden ruházati cikket és tartozékát 20 heti, vagy 3 havi részletfizetéssel legolcsóbb készpénzárak mellett lehet vásárolni.

* Szülők figyelembe! Iskolai egyetemes hákat a legjobb kivitelben jutányos áron szít Nagy P. István uridivat-szabó, Bui. Ferdinand 20.

A Csarnok mintavásárára minden látogató ingyen sorsjegyet kap Szeptember 12.

A nyereleménytárgyak FLEGMAN ÁRMIN kirakatában láthatók

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A betörők klubja

Irta HENRY A. HERRING

15

I. kötet.

A fáklyák újra fellángoltak a kertben és lassan elhúzódtak. Travers várt, míg biztos volt, hogy már senki sincs lenn. Aztán előjött búvóhelyéről és követte a két hindut az ablakon át, Kikanyarodott az allée-ra és hamar elérte az országot. Tíz mérföldnyi séta után Dortonba érkezett, ahol éppen az utolsó vonatot késte le.

A nap már magasban állott, mikor Danby Travers lakását elérte és késő délután, mikor felébredt. Postája és a reggeli lapok ágya mellett feküdtek. Szétnyitotta az egyiket, hogy lássa, van-e valami benne az előző éjeli eseményeiről.

Jóságos ég! Mi ez?

Betörés és tűz Knowlesworthban.

A Hlingworth-gyöngyöt ellopták.

A kastély leégett.

Knowlesworth kastélya, az Illingworthok történelmi nevezetességi székhelye tegnap este két különös esemény színhelye volt. Lord és Lady Illingworth, messze földön híres estélyeik egyikét tartották és mialatt a vendégek az asztalnál ültek, vakmerő és eredményes kísérlet történt a világhírű Agni-gyöngy, a föld legnagobb fekete gyöngyének elrablására.

A lord egyik szolgája egy indiai benszülöttre bukkant a bokrok között. Tekintve, hogy már több merész kísérlet történt, hogy a híres gyöngyöt ellopták, azonnal az ereklve biztonságára gondoltak és Lord Illingworth vendégeivel a templomszobába sietett, melyben a gyöngy rejtékhelye volt, ahol egy másik hindut találtak, akit azonnal őrizet alá vettek. A gyöngy azonban nem volt a helyén és a leg gondosabb kutatás sem fedezhette fel, hogy hova tűnt. Mivel feltehető, hogy a tolvaj a kincset lenyelte, valószínűleg Röntgen sugárral fog kelleni ezt megállapítani.

A szolgák megbocsáthatatlan hanyagsága folytán, — mint utóbb értesülünk — a két hindu megszökött és csak éjfél után bírták őket újra elfogni. Az egyiket Dortonban sikerült le tartóztatni, a hidegtől és fáradtságtól felig eszméletlen állapotban, a másikat Lingsfieldben, ahol lábát kifecskamitván, kénytelen volt magát üldözőinek megadni. Holnap reggel fogják őket Dortonban felelősségre vonni.

Alig tértek Lord Illingworth és vendégei az izgalmak után nyugalomra, amidőn ismét felriasztották őket. A templomszoba, ismeretlen okból kigyúladt s a lángok, a heves szélről támogatva, örületes gyorsasággal harapództak el. Dacára a kastély tűzországa gyors segítségének s a Dorton és Lingsfieldből vágatva érkező tűzoltóság megtesztelt munkájának, rövidesen nyilvánvaló volt, hogy a vízkészlet elégtelensége folytán az egész gyönyörű épület elveszítettnek tekinthető. Lapunk zártakor a tűz még mindig hatalmasan dühöng, de emberáldozatot szerencsére nem követelt.

Egyetlen éj alatt vesztette el Lord Illingworth híres családi ereklyéjét és őseinek kastélyát. Ugy látszik, „az Illingworthok szerencséje” elhagyta őt.

A véletlen érdekes összetalálkozása, hogy Agni templomát is azon az éjszakán pusztította el a tűz, amelyen Illingworth órnagy a gyöngyöt eltulajdonította.

Agni a hindu tüzisten.

— Hála Istennek, csak hogy Marynak nincs baja! — sóhajtott Travers. — Remélhetőleg a rémület nem ártott meg neki. Szegény Ramma Lalt mégis megcsípték! Micsoda szerencse, hogy a gyöngy nálam van. Ha nem lopom el, most a hinduk talán már utban volnának vele Bombay felé, vagy elégett volna a bálvánnyal együtt. Vajon? Hátha akkor egyáltalán nem ült volna ki a tűz? Örült gondolat, hogy a tüzisten székesémen feletti bosszújában lobbantotta lángra a kastélyt. Nos, elégedettséget nem befolyásolja ez a buta gondolat. En mindenestre egy nyilvános jölvő vagyok, — és pedig az Illingworthok jölvője. A legközelebbi alkalommal megmagyarázom ezt a lordnak. Halló, hát ez mi? Levél egy ügyvédől? Óhó! Ugyan ezáltal mivel fenyeget? Annál is inkább, mert ellenkező esetben...

Az ügyvédi levél azonban ezáltal nem volt fenyegetés. Rövid közlése volt annak, hogy Thomas Archer ezredes egy távoli, röviddel ez- előtt elhalt rokon, őt Dauby Travers összes birtokainak örökösévé teszi, mivel az utolsó ir- vadi háború alkalmával rettenetelenségével oly fényesen kitüntette magát. A jövedelem, mint az ügyvéd hozzáfűzte, körülbelül évi 3000 font sterlingre rug és szerencséjének tartaná, ha Sir Dauby Travers további rendelkezéseit kö- zölné véle.

(Folyt. köv.)

MOZI

— Harry Piel neve fogalom a film-világ- ban. A hihetetlen és érthetetlen bravurok hőse ő, aki minden filmjében megcsinálja a lehetetlent. Ma, csütörtökön a Dorian-film- színház az „Emberek és álarok” című film- jét mutatja be. Harry Piel ruhát cserél egy keleti uralkodóval. Összeesküvést terveznek ellene, de ő mindig kijátsza ellenfeleit. Eb- ben a filmjében minden tőle látottat felülmúl és olyan filmterükköket mutat, amelyek a legelfogultabb nézőt is csodálatra kénysze- riti. Harry Piel hatalmas filmjének első ré- sze vasárnapig bezárólag látható. Előzőleg színre kerül egy 2 felvonásos amerikai vig- játék. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdő- nek.

— „Nanon”. A legszebb, minden vára- kozást kielégítő sikerrel mutatta be az Apolló-mozgó legújabb sláger-filmjét, a „Nanon-t”. XIV. Lajos korában játszódik le a darab, amikor a fény, a pompa, a ra- gyogás töltötte be Franciaországot, amikor a szeretkezések valósággal törvényerőre emelkedtek. Ennek a kornak voltak kima- gasló egyéniségei: Maintenon asszony, Ni- non de L'Enclos stb., kik valósággal az or- szág ügyeit rendezték és ebben a korban élt a kis Nanon is, egy kis pórléány, kit igaz tiszta szerelme a trón zsámolyához emel fel, s kit a királyi kegy a grómfői címmel ru- házott fel tiszta szerelmének dicsőítésére és jutalmazására. Eszter házy Agnes gróf- nő játsza a Nanon szerepét. Sokszor láttuk már ezt a bájos, gyönyörű asszonyt, min- denkor a legteljesebb illúzióval élvezték vé- gig tökéletesen megírázott szerepeit, de így, az egyéniségének teljesen megfelelő szerepben még nem volt módunk őt csodá- lálni. Valósággal felmagasztosult abban a tiszta szerelemben, amely őt aztán a ma- gasba, az arisztokrata körökbe sodorta. Mellette Harry Liedtke játsza a férfi- főszerepet. Őt ismeri mindenki, kedvence ő a nőknek is, a férfiaknak is, amit kedves egyénisége lovagias készségével, bátor fellé- pésével és férfias szépségével váltott ki kö- zönségéből. — A darab péntekig marad mű- soron. Kedvező időjárás esetén az Atlantic- mozgó is tart előadást.

KEPES ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passage 20.
Saját készítményű
sérvkötők, haskötők
gummiharisnyók, speciális
kötészek, női és férfi övszerek.

ÉRTESÍTÉS Uri szabóságomat egy a mai kornak megfelelő RUHA- és JAVITÓVAL kibővítettem, ahol is bármilyen el- ruhák felelősség mellett OLCSON és SZAKSZERÜEN KITISZ- TITVA, JAVITVA és azután pontosan házhoz szállítva lesznek **Biró Lás** uri-szabó ruhatisztító Str. Ciorogariu (v. Ur- FELVEVO ÜZLETEK Strada Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 17. szám Mandel, Unirii (Szent László)-tér

* Bolgár fakereskedő telefonja

Értesítés Érttesitem a m. t. holgyak- hogy **női divatszabóságom Nicolae (Zöldia)-u. 6. I. emelet alá hely** További szíves pártfogásukat kérve, kiváló

Eliás Farkas
angol és francia női divats

ZSOLDOS
tanintézet:
Budapest, VII, Dohány-u. 84.
Telefon szám József 124—47.

Vas és rézbut
sodrony ágy-betétet gyárt:
MADAS
Strada Tudor Vladimirescu (Magyar-utca)

Böszörményiné és Róti
kalapszalonjában Str. Vlahuja (Szt. J Allandó nagy raktár külföldi modell Alakítások gyorsan és jutányosan

Költözköde
miatt
raktáron levő ös
árakat minden ell
ható árban elárus

Loden kalap	— — —
Ita	— — —
Pichler	— — —
Gyukits	— — —
Habig	— — —
3 drb prima Kemény	— — —
galler	— — —
1 drb puha gallér	— — —
1 drb gummi babát	— — —

Feltűnő olc
árak!!
Holló
úri divat üz
Bulevard Regele Ferdinand

Zboray és
Dr Andriská

Nagyvárad legrégibb szücs és szörme nagyáruházában Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 8 szám alatt

Szörmeáruk nagyválaszték
Hosszu sil bunda 11,000

latszáz ezer lejes vámbírság

biarpüspöki-i vámnál tegnap ismét eseti fordult elő. Ez alkalommal dr. Izsóné ismert női divatszalon-ronó jött haza leányával Budapest-ámvizsgálatnál selyemcsempészé-Menczer Izsónén ugyanis egy na-e selyemköpeny volt, amely nyolc-olt összevarrva. Minden réteg fi-amból állott. A selyemrétegek csak-oltak összevarrva, hogy hibátla-egedhető legyen. A két nő kifizet-ai több selyemruhákat találtak, ame-én csak könnyedén voltak össze-ásan látszott, hogy selyemcse-án szó s ezért az esetről a vá-nyzőkönyvet vett fel, az összes-ákat elkobozta és Menczer Izsó-er lei pénzbírsággal sújtotta. A-ött végérvényesen a legfelsőbb-g dönteni.

szakszervezetek usa a demokrátiához a kormány ellen

egységes szakszervezetek a szak-ek főtanácsának letartóztatása-íást bocsájtottak ki, amelyben fel-azokat a sérelmeket, amelyek a-zeteket érték a liberális kormány-ismertetik azokat az eszközöket, el a liberális kormány csirájában-igfojtani a munkásmozgalmat. A-gy fejezik be:
egységes szakszervezetekbe tömö-sság már régen fölismerre, hogy-kszik a liberális-párt kormánya. Jól-ay a liberális kormány haragját az-magára, hogy egy pillanatra sem-e össze a liberális érdekeket az-dekeivel. Négy éves állandó haj-sszakszervezetek kettészakítása, a-pek betiltása sem tudta az osztály-unkasság erejét megtörni. A libe-jól tudja, hogy az egységes szak-ek biztos támaszai az ország de-ús irányzatainak. Jól tudja, hogy a-ásági kamarák válasznásánál ért-ak egy nagy részét az egységes-zetekben tömörült munkásoknak-lik.

jön most megint a bolsevik for-ívdjával, ezért akarja a községi és-í választásokig az egységes szak-eket megsemmisíteni.

arcot mi vállaljuk!
ennek a harcnak következtében meg-ay szűnjön a liberális-párt, mint ha-yező, lomtárba kell, hogy kerül-mumus, mellyel állandóan igazolta-ikus cselekedeteit: a bolsevik for-íveszélye. Helyre kell, hogy álljon a-edési, gyülekezési és szólásszabad-

en a harcban segítségül hívjuk az- minden demokratikus erőt: a mun-s parasztság tömegeit a nemzeti-és-ártokat és az elnyomott nemzetiségi-et. Harcoljatok velünk együtt gyüle-íjságaitokban: a szervezkedési-, s sajtószabadságért, a letartóztat-íadlábrahelyezéséért, a vizsgálat-í folytatásáért és a főtárgyalás mi-íegtartásáért.

nem akarunk megfutamodni, mi mó-

dot akarunk adni a liberális kormánynak, hogy bizonyítsa be a letartóztatások indokoltságát.

De nem tűrjük tovább az önkényeskedést.

Itt említjük meg, hogy tegnap munkás-í küldöttség kereste fel dr. Regman Miklós prefektust azzal a kérelemmel, hogy inter-ívenáljon a letartóztatott vezetők szabad-íbrahelyezése érdekében. A prefektus igen-í szívélyesen fogadta a deputációt és közben-íjarsát megígérte.

UJDONSÁGOK

A NAGYVÁRAD ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:	Vidéken:
Egész évre 600 lei	Egész évre 960 lei
Félévre 300 lei	Félévre 480 lei
Negyedévre 150 lei	Negyedévre 240 lei
Egy óra 50 lei	Egy óra 80 lei
Telefonszám 38.	

* Tatarescu miniszter beteg. Bukarest-ből jelentik: Tatarescu miniszter súlyos be-íteg. Komoly gyomor- és bélbántalmi van-ínak úgy, hogy az orvosai hosszabb pihenést-í javasoltak. Nincs kizárva, hogy a miniszter-í hosszu üdülésre külföldre utazik.

* Megegyezés a kamarai jelöltek névsó-í rát a törvényszéki elnökhöz. Az érdekelt-í kereskedők és iparosok, a hatóság és a libe-í rális-párt között sikerült a megegyezés úgy, hogy egységes listra benyújtására van kilá-í tás. Tegnap dr. Regman Miklós prefektus-í nál értekezlet volt, amelyen Barbu Romulus, dr. Papp János, Gigye János gyáros, Negu-í lescu képviselő, dr. Popper Ákos, dr. Fried-í János, Mönus Sándor, Órás László és Dé-í vald László vettek részt. A tárgyalásokat-í befejezték és most már bizonyos, hogy egy-í séges listát terjesztenek a törvényszéki-í elnökök elé.

* Kinevezték a kalocsai érseket. Buda-í pestről jelentik: Gróf Zichy Gyula pécsi-í püspököt kalocsai érsekké nevezték ki.

* Harangszentelés a Szent László-templom-í ban. Fényes harangszentelési ünnepet rendez-í 13-án, azaz vasárnap reggel az újvárosi róm. kath. egyházközség tanácsa. Két harangot állít-í fel az egyházközség tagjainak szeretete és ál-í dozatkozásából kiolyólag. Az egyik harang 8-í métermázsát meghaladó súlyban, tehát városunk-í egyik számottevő harangja lesz, míg a másik-í négy métermázsra lesz. A harangszentelési szer-í tartást Bielik Imre megyéspüspök vállalta, aki-í a harangokat a templom előtt beszéd kíséreté-í ben fogja megáldani és hivatásának átadni. A-í harangok felállítására régi kívánságát képezte már-í az újvárosi híveknek s hogy most hirtelen, mondhatni pár hónap alatt előteremtették a hí-í veit a reá fordítandó összeget, az főképpen sze-í retett prépost-plébánosuk, dr. Lestyan Endre-í iránt érzett förtetetlen szeretetük és hűségük-í tanujale. Ugyanis e hónap 20-án fogja ünnepelni-í dr. Lestyan Endre prépost-plébános 25 évi papi-í működésének jubileumát. Dr. Lestyan Endre sze-í rényessége tiltakozott az ünnepség ellen, elvonu-í lva akarja jubileumát megülni, de a hívek tudó-í mást szereztek róla. Hogy a jubileumot a hívek-í is örömmünneppé és emlékeztetéssé tegyék, el-í határozták, a harangokat dr. Lestyan Endre em-í lékére sürgősen megöntessék és felállítsák. Így-í dr. Lestyan Endre prépost-plébános iránt érzett-í hála és szeretet tette lehetővé, hogy alig két-í hónap alatt összegyűlt a harang öntéséhez szük-í séges nagy összeg. Az összeg összegyűjtésében-í különösen Oszvald Pál váradújvárosi róm. kath. í klépán, Olasz Ákosné és a kath. egyesületek-í vezetői szereztek nagy érdemeket. A harang-í szentelés alkalmából a váradújvárosi róm. kath. í egyházközség tanácsa ez uton hívja fel Újváros-í kath. híveit, hogy a harangszentelési ünnepen

minél tömegesebben jelenjenek meg s hogy úgy-í maguk, mint gyermekeik kis leányaik külfö-í sen fehér ruhában már fél 8 órakor jelenjenek-í meg a Szent László-templomban, hogy innen in-í dulva a harangok ünnepélyes és díszes behozá-í talánál a felvonulásban is részt vegyenek.

* A romániai mérnökök kongresszusa. A-í kisenevi polgármester-kongresszussal egyidejűleg, amelyről már írtunk, a romániai-í mérnökök is kongresszusra jönnek össze-í szeptember 13-án. A mérnök-kongresszuson-í Nagyváradról Kőszeghy József műszaki-í tanácsos fogja üdvözölni a megjelenteket s a-í közös munka szolidaritására hívja fel Ro-í mania mérnökeit.

* Benedek Elek Nagyváradon. Az er-í délyi írók nesztora s az élő magyar irodal-í om egyik legkivételesebb szellemű büszke-í sége, Benedek Elek tegnap pár napi tar-í tózkodásra Nagyváradra érkezett.

* Fuchs Benjámín főrabbi Bécsben. Fuchs-í Benjámín orth. izr. főrabbi, aki hosszabb ideje-í gyomorbajával küzd, vasárnap Bécsbe utazott, hogy magát orvosi vizsgálatnak vesse alá. A-í főrabbi állapota nem komoly és a nagy ünnepeken-í ismét meg fog jelenni hívei között.

* A Lakásbérlok Szövetségének vá-í lasztmánya ma, szeptember hó 10-én, csü-í törtökön délután 6 órakor ülést tart. A tárg-í sorozateon a titkári jelentésen kívül az elő-í terjesztendő program megvitatása szerepel. A-í választmányi tagokat, kiknek címére a-í meghívók már elküldtek, ezuton is kéri a-í vezetőség, teljes számban való megjelenését.

* Eljegyzés. Paizs Bözsike és Kősz-í t Mihály jegyesek. (Mindem külön értesítés-í helyett).

* A megyei útlevelezőosztály felhívása. A-í megyei útlevelezőosztály felhívja az összes ú-í tlevélkérő feleket, hogy kérvényeiket vagy-í az illetékes hatóságok útján juttassák az ú-í tlevélhivatalhoz, vagy személyesen adják be, vagy postán küldjék el, mert egyetlen olyan-í útlevelező-kérvényt sem vesznek figyelembe, semmi körülmények között se, amelyet ügy-í nök adott be.

* Felgyógyult az alispán. Megírtuk, hogy-í Tempelecan Dezső, Biharvármegye alispánja-í egy héttel ezelőtt megüült úgy, hogy orvosi ta-í nácsra ágyba kellett feküdni. Az alispán beteg-í ségéből felgyógyult és ma elfoglalta hivatalát.

Tudatjuk, hogy társultunk s modernül berendezett

uriszabó üzletünket

a Bulw. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut),
Plébánia-templom palotájában - úgy
angol, mint más külföldi szövetekkel felszerelve

megnyitottuk.

Araink olcsók! Részlet-ostály!

Darabont és Szikszay

Ujjáalakítom

régi rossz borkabátját — Új borkabátok
legolcsóbban **Fuchs** bórúhakezítő-
nél, Strada Baross 7. szám.

* Sok közmunkát rónak a lakosságra. Ba-í logh Imre belényes-ujlaki bíró panasszal fordult-í a vármegyéhez, hogy a lakosságra most a leg-í nagyobb dologidőben sok közmunkát írt ki. Kéri a közmunkáknak későbbi időre való elha-í lasztását.

utamból hazatérve a legújabb párisi és bécsi
modelleket hoztam

Kádár Rózsi
női divat kalapszalon, Str. Vlahuța (Szent János-utca) 3.

* Kinevezték az új városi számvevőt. A belügyminiszter Nagyvárad város főszámvevőjévé kinevezte Veress Béla mezőtelegi főszolgabíró. A kinevezést a főszolgabíró távirati úton tegnap kapta kézhez, azonban új állását csak akkor fogja elfoglalni, ha a prefektus felmentést mostani állásától, ami csak hónapok múlva várható. Veress Béla tegnap kérte a prefektust, hogy a Jónás Demeter volt gazdasági tanácsos által kiürített lakást a városmajorban utálja ki neki, hogy családjával Nagyszalontáról beköltözhessen, tekintve, hogy gyermekeit már itt iratta iskolába. Valószínű, hogy csak a választások után fogja a prefektus felmenteni Veres Bélát a főszolgabírói hivatal vezetésétől s csak azután foglalhatja el a városnál új állását.

* Felemlik a bejelentő hivatal napidíjasainak a fizetését. Bejan János kapitány, a bejelentő hivatal főnöke napok óta tárgyalásokat folytat, hogyan lehetne a bejelentő hivatal napidíjas irnokain segíteni, akiknek a havi fizetése eddig összesen 900 lei volt. A városi tanács tegnap ülésén Benedek pénzügyi tanácsos referálta az ügyet és a tanács elhatározta, hogy a napidíjasok fizetését havi 2000 leire emeli fel.

* Halálozás. Mint részvétel értesülünk, özv. Bíró Jánosné, közszerepben álló urinő, tegnap éjjel meghalt 70 éves korában. Temetése ma, szeptember 10-én lesz a Str. General Berthelot (Sal Ferenc-u.) 19. szám alól.

* Október 17.???

* A művészeti felügyelő a színházi ruhatár és büffé jövedelmét a karbantartásra akarja fordítani. Megirtuk annak idején, hogy a színházi büffé volt bérleje, Weisz Lajosné beadvánnyal fordult a városi tanácshoz, amelyben kérte, hogy a színházi ruhatárakat és büffét adja neki bérbe a tanács és ezért egy negyedmillió körüli összeget ajánlott fel. A városi tanács nem foglalkozott ezzel a beadvánnyal, amelynek ügyében a napokban Marcus István színházi inspektor ebben az ügyben külön átiratot intézett a városhoz. Az átirat elmondja, hogy a városnak jogában áll dönteni a színház bérbeadása felől, de természetesen figyelemmel kell lenni, hogy a művészeti miniszter kinek adta oda a színház koncesszióját. A színház karbantartási költségeit a város fizeti és ha erre nem volna megfelelő alapok, az inspektor ajánlja a tanács figyelmébe, hogy ezeket a költségeket lehetne fedezni a ruhatár, a büffé, valamint a reklámvitális külön bérbeadásából. Ebből ugyanis tekintélyes összeget lehetne bevenni. Az inspektor figyelmezteti a tanácsost, hogy a földszinti állóhelyet, a diák helyet helyezték fel még a szezon megnyitása előtt az erkélyre. Ezt már a színházi bizottság is elhatározta egyezbén.

* Véget ért a marosvásárhelyi dalosverseny. Marosvásárhelyről jelentik: Az országos dalosversenyen 1300-an vettek részt. A verseny után Incédi-Joksmann elnök hirdette ki a verseny eredményét és osztotta szét a díjakat. Az első csoport első díját a brassói magyar dalárda, a második csoport a) díját a tordai, b) díját a kolozsvári iparosdalárda, a harmadik csoport a) díját a kolozsvári csizmadia dalárda és végül a b) díját a verestelki református egyházi dalárda nyerte meg. Délután minden dalárda kivonult Metz Albert zeneigazgató sirjához, ahol beszédben ünnepelték az elhunyt érdemeit. A nagyvárad Acélhang dalkör a második csoport második díját nyerte. A nagyvárad Gutenberg Dalkör nem vett részt a versenyen.

* Orvosi hír. Dr. Klein Jenő fogorvos külföldi útjáról hazatérve, ismét rendel Piata Mihail Viteazul (Nagypiac-tér) 5., I. emelet, Zöldfa-utca sarok.

* A Jövő Társadalmis cimen új, gazdag tartalmu és minden aktuális társadalmi problémát felölő folyóirat jelenik meg, amely példányonként 25 leiért kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

A riflikabilok huszonegy spanyol hajót elsüllyeszt

Madridból jelentik: A spanyol csapatok partra szállottak Marokkóban és további negyvenezer spanyol készül a harcra. A

* 1000 lei jutalmat kap a Hegedüs Hirlapirodában, aki a Royal terraszon elveszett ezüst cigarettatárcát (Melus) bevéséssel visszahozta, vagy nyomra vezet.

* D. Sternberg Helén tanulmányútról hazaérkezett. Kosmetikai műtermében ismét fogad.

* Őszi szezon a Tátrában. Évek óta nem volt a Tátrában olyan szép őszi szezon, mint az idén. Másor szeptember és október hónapok esős idők szoktak lenni, most azonban a nyáron az eső kitombolta magát és a Tátrában gyönyörű napfényes ősz van, amely a legideálisabb magaslati gyógyulást és pihenést kínálja a látogatóknak. A Tátra éppen ezért az idén szeptemberben is látogatót. Kora reggeltől alkonyatig meleg napfény árad szét az egész fenyvesrengetegen, a déli órákban pedig harmincfokos nyári meleg ragyog. Felvilágosítást ad a Tátrafüredi igazgatóság (Stari Smokovec).

* A Népkönyha céljaira Boros Magda 200 leit adományozott, mely összeget halálán köszöni az Elnökség.

* Október 17.???

* Gyors és gépirás. Önálló gyors és gépiró tanfolyam kezdődik az Orsolya-zárdában, román, magyar, német nyelvű. Jelentkezni lehet a hét folyamán. Felhívjuk azokat, akik az elmúlt második félév gyorsíró tanfolyamára jártak, hogy tanulmányaik befejezése végett vasárnap délelőtt jelentkezzenek az Orsolya-zárda igazgatóságánál.

* A Hegedüs Hirlapiroda Menetjegyiroda telefonszáma 458.

* Október 17.???

* Die Schöne Wienerin divatlap legújabb száma kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

~~~~~  
Jön! Jön!  
A legizgalmasabb kalandorfilm!  
**Az oroszlanfejű ember**  
A főszerepben: A NOI HARRY PIEL  
CATLEON O'CONNOR.  
~~~~~

* A GUTENBERG DALKÖR MATINÉJA vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz megtartva a Kath. Kör disztermében. A nyomdászok dalkörrel karöltve nagy gondnal és hozzáértéssel állították össze a valóban egyszerű műsort. E szép sikerének ígérkező delelőttön nemcsak a legjobb műkedvelők, hanem fellép Witek János nagykárolyi hegedűművész is. Anne Ödön és Laczka Lajos a Bánya című szociális drámában főgnak értékeset produkálni, ugyisintén a kis Homoky Józsa is, aki román és kozák táncokat mutat be. Klasszikus táncával Szűcs Gizi ez az izzig-vérig kis táncművész fog bizonyára szép sikert elérni. Haláti Bözsike Várady Aladár néhány szép dalát énekl. A Hotel kék golyó című 1. felv. drámában Bóna Eta és Anne főgnak könnyeket csalni a szemekbe. Mély hatást fog kiváltani Kohn Béla szavalata. Az egyes számok között a Gutenbergisták legszebb dalaikat mutatják be. Ha hozzávesszük még a szellemes konferanszot, Farkas Sándort, egész bátran állíthatjuk, hogy egy kellemes delelőttön lesz részük azoknak, akik é delelőttön megjelennek. Mindannak dacára, hogy nagy anyagi áldozattal hozta létre a rendezőség a műsort, belépődíj nem lesz, azonban a műsor tetszés szerint megváltható. Szívesen hívja meg a rendezőség a vá-

Timesnek írlák Tangerből, hogy a jelentése szerint 21 spanyol hajót süllyeszttek el.

~~~~~  
ros intelligens közönségét, a szervezést és kulturális délelőttre.

\* Felhívás az iparosokhoz! Figyelem! mindazon iparosokat, kik tanoncok, hogy azokat szombat délig okvetlenül sák, mert a be nem iratás büntetését vonja után. A tanonciskolába való beiratkozás roveszky-utca 7. szám alatt levő iparos iskolában folyik. Tisztelettel, az elnöksége.

**Gyermek harisnyák Darvasnál.**

**Selyem száll ujdons Darvasnál.**

\* Fényképezési műtermem Regele Ferdinand (Rákóczi) ut, Bazár. Molnár műterm összes helyiségeiben fényképez.

**Zongorák részletfizetésre STERNBERGNÉL, Bulev. Regele Ferdinand.**

Játék-árak és legújabb faconu ridikül Lajosnál Sas-passage (volt Enyvesh).

Nagy választék **női kabátok legolcsóbb árak**  
**„Modell” árak**  
Strada Vlahuja (volt Szent János-utca) 6.

~~~~~  
TÖZSDE

Bukarest, szeptember 9. (Zárak: Páris 960, London 987, Newyork 987, Bécs 828, Zürich 3930, Prága 602. Valuták: Font 975, franciásvánci 39, lira 810, dinár 355, dollár 28 háromnegyed, magyar 28 kol 600.

Zürich, szeptember 9. (Zárak: Amsterdam 20840, Newyork 51320, London 2550 fél, Páris 2435, Prága 1530, Budapest 7260, Belgrád-Bukarest 260, Varsó 92 fél, Bécs 000 Zürich, szeptember 9. (Nyitárak: Páris 2435, Newyork 5175, London 251050, Bukarest 260, Budapest 7305.

Budapest, szeptember 9. Az tőzsde szerdai zárlatai: Angol-Magyar kedelmi 975, Beocsini 1100, Cinkányi Vil. 1320, Guttman 510, Államvasut. Hitel 338, Borsodalmikolci 19750, B. 47, Fegyver 690, Izzó 135, Ofa 550, Oszták Hitel 136, Első budapesti 1 szén 2950, Ganz Dan. 2595, Cukor sici 1975.

Budapest, szeptember 9. A tőzsde zárlatai: Buza 375 fél, egyét 257 fél, takarmány árpa 280, sóráp 240, tengeri 277, repce 535, korpa 18.

A külföldi vasuti jegyeket mi szigoruan a napi kurzuson árusítjuk. közli Halókcocsitársaság nagyvárad (Hegedüs Hirlapiroda).

Gyönyörű gyermekkocsik nagy választék. Ifj. Sonnenfeld Józsefnél, Sas-p.

PERZSASZÖNYEGEK részletfizetésre hatók STERNBERG-nél Bul. Reg. Ferdinand.

Kalapkészítő tanfolyamot nyitok

szept. 15-én, a külföldi tanulmányutamon elsaj legujabb módszerem szerint. **Bokor Szidy,** Strada Ciorogari (VOLT Uri-utca)

NYILTTÉR

Lámpák, lámpások, lámpaüvegek.
Demjont, lámpabelet, táblaüveget.
Porcellán edényt, főzőedényeket
csón szállítunk. Eladás nagyban kicsinyben

II. KOMLOS Testvérek

Ártár — Nagykereskedés. Strada Nicolae
(Idfa-utca) 13. — Telefon 3-32 szám.

si kongresszusi beszámoló polló-mozgósínházban

cionista világkongresszus Bécsben,
18-án vette kezdetét és augusztus
ajnáli órákban fejeződött be. 14 na-
del és nappal folytatták a tanácskozá-
regész világ cionistái által megválasz-
tusok.

legátust küldték a világ cionistái a
dik cionista világkongresszusra Bécsbe
p vándorparlamentjébe. Az öt világ-
men országából idesereglettek a zsidó
asztottjai, hogy részt vegyenek a har-
naialapítás nagy munkájában. Ame-
na, Ausztrália, Kanada, Argentína,
a Délafrika stb. országok és Palesztina

böző pártokra oszlott meg a kon-
Ugymint az ugynevezett Kalall-
(jobb oldal), vagyis a kormánypártiak
atással. A konzervatív zsidóság pártja
vezett Mizrachi, amely párt a konser-
vátoságot képviseli a cionista világ-
ben, 55 delegátussal vettek részt a
világkongresszuson és egyik leg-
jobb ellenzéki pártját képezték a
resszusnak. Komoly és számottevő
égeztek és igen szép eredményeket
lerniük. Tekintélyes összegeket sike-
sítani a 600.000 angol fontos költség-
vállási célokra, mely összegek fel-
a felett a Mizrachi, Palesztina orszá-
biságával együttesen rendelkeznek.

cionista világkongresszussal párhuzamo-
zrachi és az összes számottevő cio-
ciók is megtartották világkonferenciá-
Mizrachi erdélyrészi központja is el-
utmann Sámuel urat a bécsi kongresz-
cionista világkongresszusról, valamint
ai és Celre Mizrachi világkonferenciá-
mann Sámuel ur, a Mizrachi világ-
ria elnökségi tagja, aki mint elnök-
vett részt a különböző bizottságokban,
mozgó termében szeptember 13-án,
a délelőtti fogja tartani beszámolóját
szabású meeting keretében. Nagyvá-
ervativ és cionista zsidósága feszült
ással néz az igen érdekes és impo-
gigérkező beszámoló elé.

Blum Eszmond.

Rimanóczy

ár és Parkettgyár R.-I. Str. Ciujului 117.
TELEFON 2-79 sz.

átorok, műbútorok I. és II. oszt. par-
Fenyő és tölgy fűrészarúk. Bórvágás
a. Mindennemű ládát, összeszege-
sztszedett részekben megrendelésre
azonnal szállítunk.

Ártár Nagyszalontával.

Fel 12 órakor indul az Alexandrii (Teleki)-
utcaról az autobus Szalontára. Vissza in-
dul reggel 7 óra 15 perckor. — Menetidő
1 óra, díj személyenként 80 lei.

a Hegedűs Ilirapiroda árusít. Telefon 4-58.

Kosztümöt, kabátot és francia-
rufákat legszebben és legolcsóbban készít

Radó

Strada D. Cantemir (Beöthy
Ödön-utca) 6. szám alatt

A DREHER—HAGGENMÄCHER

Nagyvárad Sörgyár r.-t.

legujabb világos sör specialitása

„OSZI SÖR“

mindentűt kapható már

PAPINI: Krisztus története

ára fűzve

360 Lei.

ANDRÁSSY

Oradea-Mare, Str. Vlahuța (Szent János-utca) No. 6.

Szücs

és szörme üzletében
a legujabb divatu szörmek, bosk, bundák,
sport-kabátok, méret után a

legolcsóbban készülnek

Repatriáló okmányok

Magyarországra való költözéshez nem szükségesek.
Szállítás magyar vagonokba egész a rendeltetési helyig
vagy kocsikkal Bihar-keresztesig. Darab árúként is.

Korhvy Dezső, szállító
Strada Oltenia (volt Csengery-utca) 7. szám alatt.

Guári perzsa

Argaman, Spárta stb. új szőnyegek, perzsamin-
tájuk sikerült vétel folytán jutányos árban **részleire is kaphatók**

STERNBERG, régiségkereskedő, Reg. Ferdinand 14.

A Nagyváradai Bőröndárú és Táskagyár

Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsavay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes

gyártmányait

detailban is engrosgyári
árban árusítja

regie felszámítása nélkül

A garantált vulkán fibre bőröndök árai:

59	55	60	65	70	75 cm
542	596	650	705	758	814 Lei

A kolozsvári Czell sörfőzde világos „URSUS” söre a
közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más
gyártmányu „CZELL” elnevezésű sörökkel, mert **csak az**

„URSUS“

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,
Kolozsvári-Monostori sör!

Apróhirdetés egy szö ára 4 Lei. Heti tag befutól 8 Lei. legkisebb hirdetés 10 szöig 40 Lei.

Levelezés

Lily! Nem feledek; de még nem mehetek. Kerem írjon. Rezső. 3293

Oly hölgyek, kik súlyt helyeznek arra, hogy arcuk tökéletesen szép, tiszta, feltétlenül legyen, használatuk a csodás hatású „Asi's krémét” kaphatják mindenütt. Megyei főraktár: APOLLO drogueria.

HÁZASSÁG

26 éves izraelita, gyermektelen uriaszony, biztos jó jövedelemmel, némi pénzzel, lakással férjhez menne jobb uriemberhez. Levelet „Másodszor” jellegre jelezni. 3296

OKTATÁS

Zongorát tanítók kezdőknek, ugyanott gyakorolni is lehet. Cim a kiadóban. 3174H

Donát

Strada D. Cantemir 30. (volt Beöthy Ödön-u.)

Gyakorlati tanfolyam

szeptemberbe kezdődik

Gyorsírás Gépírás

Könyvtári Nyelvek

Olcsó árak!

LAKÁS

Egyszoba, konyha, mellékhelyiségekkel, butorral, vagy anélkül, lelépéssel átadó. Str. Porumbelului (Galam-u.) 11. 3233H

Egy szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakást keresek a Egyesülési-tér közelében. Címek a Sonnenfeld nyomda portásaságára kérék. Ny.

4 szobás, modern lakás a központban berendezéssel együtt jutányosan eladó. Bovebbet: dr. Petróczy, Str. Nicolae Jiga (Lukács György-u.) 38. 3300

Lakáscsere Fő utcán II. emeleten lévő fűrdőszobás, 4 szobás lakással elcserelem csekély ráfizetéssel a városban bárhol lévő hivatali helyiségeknek megfelelő földszintes 4 szobásért. Ajánlatokat kérem Hegedűs Hirlapiróda „Hivatal” jellegre. 3309H

Óra-, ékszer-javításokat

felelősség mellett készítek. Óra, ékszerek raktáron. Ócska aranyat veszek

BRENNER

Strada Vlahuta (Szt. János-utca) 6.

Bőrkeziyük megérkeztek. Klein Sándor és Tsa, Ciorogariu (Uri)-u. 1.

Egy vagy 2 szobás lakást, esetleg butorozott szobát kis családnak keresek. Cim a kiadóban. 3299

Butorozott szobáját csekély közvetítési díjért kiadja dr. Farkas, dr. Bárdos iroda. 3237

Keresek egyszobás lakást Podgoria si Sinaia (Nilsz telepen) vagy Str. General Holban (Szeles)-utca környékén. Lelepest fizetek. Cim a kiadóban. 3290

Egyszoba, konyha, mellékhelyiségekkel, butorral, vagy anélkül, lelépéssel átadó. Str. Porumbelului (Galam-u.) 11. 3315

ELLÁTÁS

Két iskolásfiú teljes ellátást kaphat uricsalánál, a Gojdu Liceum és Kereskedelmi iskola közelében. — Cim a kiadóban. 3302

Alkalmazás

Munkásnők és tanulóleányok felvételnek Pelikan borilekgyárba. Strada Pictorial Grigorescu (Mészáros-utca) No. 4.

Szerény igényű német urinő, 10 éves bizonyítvánnyal, kitűnően főz és varr, ajánlkozik uriházhoz. Címét „Allandó otthon” alatt a kiadóba kérék. 3278

Irodába vagy Üzletbe ajánlkozik volt postatisztviselő nő egész vagy felnapra is, pénztáros vagy irodánőnek, jó jártassággal bir, gépírásban és megbízható pénztárkezelésben. Szíves ajánlatokat kéré a Nagyvárad kiadóhivatalába „Postásnő” jellegre.

Gabona- és malomszakmában hosszabb gyakorlattal bíró főtisztviselő nagyobb készpénz övédekkel megfelelő bizalmi állást keres. Szíves megkereséseket „Disposícióképes” jellegre a kiadóba kérék. 3295

Molmárt keresek azonnali belépésre kis családdal vámmalomba. Farkas Adolf Ucuris (Ókrös) Jud. Bihor. 3305

Mindenes leány felvétetik azonnali Bulevardul Bucurestilor (Káptalan sor) 11. szám alatt, jelentkezni délután 3—5 óra között öv. Ambrusnénál. 3307H

Úgyes kiszolgálóleány és egy fiatal boltbiztoska felvétetik. Corso cukorkaüzlet Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 5. 3311H

Falura tisztességes leány szobaleánynak kereseték. Arva polgár leány előnyben. Cim Keresztes Bella: Ciula-Kalatamare, Jud. Cojocna. 3298

Kisegítő lnok szép- és gyorsírásu, gyakorlati bíró román nyelvet is tudó, egyelőre 3 hónapra a biharszentjánosai jegyzőségnek azonnali felvétetik. Fizetés megállapodás szerint. Ajánlatokat a Nagyvárad kiadóhivatala is átvész. 3303

Tanuló felvétetik Fekete Miksa borkereskedőnél, Str. Vlahuta 2. 3316

3 db gyönyörű antik gobelin, 1 méter hosszú és 80—60 cm széles, eladó. Str. Plevnei (Timár-utca) 8. sz. 3207

Adás-Vételei

Egy háromszáz holdas birtok haszonbérbe kiadó. Ertekezhetni dr. Rocsin György ügyvédnél Parcul Principala Ileana (Bunyitay-liget utca) 6. 3241

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít
gallérokat, kézelőket, legszebben mos és vasal
Szabó László
Strada Take Ionescu (Körös-utca) 1. szám
Fiók: Bazarepület, Bulev. Reg. Ferdinand

Dr Farkas és Dr Bárdos
iroda Nicolae Zsiga (Lukács György)-utca 7. szám.
Kisebb-nagyobb házak, szőlők, házhelyek eladók. — Üzletelhelyiség átadó. — Egy ház berendezett bodegával (biztos megjelölés) sürgősen 380 ezerért. — Butorozott szobák és lakások közvetítése. — Túzi-fa rendelés. — Utteleket elintézés. — Megbízóinknak az irodában és az Elite kávéházban egész nap rendelkezésre.

GŐZEKE
kettős rendszer, Wenzky gyártmány
8 éves, teljesen felszerelve

eladó

Zahner József

Temesvár, Bégyabbsor 79. Telefon: 21-02.

Vegyileg **TISZTIT, MOS, VASAL**

BORGOS
vegytisztító, Bazár épület (Szinház mellett.)

A városi vízvezetéki és csatornázó üzem igazgató-ságától.

Hirdetmény

Közhirre teszem, hogy a város árlejtési bizottsága a Vlahuta (Szent János)-utca alsó részén teljesítendő csatornázó munkák vállalati biztosítása céljából folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor a Városháza tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást fog tartani.

Az ajánlatokat zárt és lepecsételt borítékban a versenytárgyalás napján délelőtt 10—11 óra között kell a bizottság elnökének átadnia az ajánlati összeg 10 százalékának megfelelő bántópenzzel együtt.

Ajánlatokat csak a vízvezetéki üzem igazgatósága (Városháza, II. em. 2) által díjtalanul rendelkezésre bocsájtandó ajánlati úrlapon lehet tenni. A hivatalos órák alatt a tervek és árlejtési feltételek az igazgatóságnál megtekinthetők.

A munkálatokat vállalkozó a felhívástól számított 8 napon belül megkezdni s azokat legkésőbb 40 munkanap alatt befejezni tartozik.

Oradea-Mare, la 9 Septemvrie 1925.

Köszövény József
ügyvezető igazgató.

Eladó 410 magán, bér és kisebb házak 30,000-tól 8,000,000-ig. Házhelyek szőlők, földbirtokok. Toma Józsefnél 9—12-ig, 3—6-ig Str. Tache Ionescu (Körös-utca) 3227H

Egy háromszáz holdas birtok haszonbérbe kiadó. Ertekezhetni dr. Rocsin György ügyvédnél Parcul Principala Ileana (Bunyitay-liget utca) 6. 3241

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít
gallérokat, kézelőket, legszebben mos és vasal
Szabó László
Strada Take Ionescu (Körös-utca) 1. szám
Fiók: Bazarepület, Bulev. Reg. Ferdinand

Dr Farkas és Dr Bárdos
iroda Nicolae Zsiga (Lukács György)-utca 7. szám.
Kisebb-nagyobb házak, szőlők, házhelyek eladók. — Üzletelhelyiség átadó. — Egy ház berendezett bodegával (biztos megjelölés) sürgősen 380 ezerért. — Butorozott szobák és lakások közvetítése. — Túzi-fa rendelés. — Utteleket elintézés. — Megbízóinknak az irodában és az Elite kávéházban egész nap rendelkezésre.

GŐZEKE
kettős rendszer, Wenzky gyártmány
8 éves, teljesen felszerelve

eladó

Zahner József

Temesvár, Bégyabbsor 79. Telefon: 21-02.

Vegyileg **TISZTIT, MOS, VASAL**

BORGOS
vegytisztító, Bazár épület (Szinház mellett.)

A városi vízvezetéki és csatornázó üzem igazgató-ságától.

Hirdetmény

Közhirre teszem, hogy a város árlejtési bizottsága a Vlahuta (Szent János)-utca alsó részén teljesítendő csatornázó munkák vállalati biztosítása céljából folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor a Városháza tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást fog tartani.

Az ajánlatokat zárt és lepecsételt borítékban a versenytárgyalás napján délelőtt 10—11 óra között kell a bizottság elnökének átadnia az ajánlati összeg 10 százalékának megfelelő bántópenzzel együtt.

Ajánlatokat csak a vízvezetéki üzem igazgatósága (Városháza, II. em. 2) által díjtalanul rendelkezésre bocsájtandó ajánlati úrlapon lehet tenni. A hivatalos órák alatt a tervek és árlejtési feltételek az igazgatóságnál megtekinthetők.

A munkálatokat vállalkozó a felhívástól számított 8 napon belül megkezdni s azokat legkésőbb 40 munkanap alatt befejezni tartozik.

Oradea-Mare, la 9 Septemvrie 1925.

Köszövény József
ügyvezető igazgató.

Francia könyveket megvételre keresek. Cim Hegedűs Hirlapiróda. 3144H

Eladó központban szép uriház kitűnő karban háromszobás és egy kétszobás lakással. Háromszobás lakás mellékhelyiségekkel elfoglalható. Ertekezhetni Kortsmáros Lászlónál Str. I. C. Bratianu 22. (Szaniszló-utca). 3313

Eladó 296 beköltöztethető ház, szőlők és földek kedvező fizetéssel. Weisz Gizi, Str. Matei Basarab (Nyomda utca) 4. 3291

Eladó gazdálkodónak vagy péknek való magánház nagy telekkel, kerttel sütőke-mencével azonnal beköltöztethető háromszobás lakással. Ertekezhetni Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu 22. (Szaniszló-utca). 3312

Eladó, kiadó, csere lakását 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi, Str. Matei Basarab (Nyomda-u. 4. 3292

Eladó 5 hold szőlő (beültetve három hold) jó lakással, vincellérakással, istállóval, kuttal, kaszálóval városi határban. Ertekezhetni Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu 22. (Szaniszló-utca). 3314

Eladó jutányos áron egy darab fedese hintó, egy darab Esterházy kocsi, egy darab gyümölcszállító kocsi, egy darab tejes kocsi. Goga. Baros-utca 8.

Központban fekvő magánházak rendkívül olcsó áron eladók, részleteztésre is. Sürgősen eladó egy nagy kerttel bíró magánház kitűnő helyen, 3 beköltöztethető szobával 260 lejért. Bovebbet: dr. Petróczy, Str. Nicolae Jiga (Lukács Gy.-u.) 38. 3301

Divat Ridiculok
fésűk, kefék gyermekjátékok, ajándéktárgyak, gyermekköcsik legolcsóbban

Szabó I. István
Sas-passage

Veszünk butorokat, szőnyegeket
teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. — Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia
butor, szőnyeg és régiségkereskedők, Strada General Mosoiu, (volt Mezey Mihály-utca) 10. szám.

Remélem
tudja már, hogy a Pannoniában vizumoztat

DEUTSCH
a futár
Utteleket elintézt!

Külömlék

150—200,000 nek meglevő lehetne vagy váltani Megkeresésekkel jellegre a kiadóba kérék.

Női és férfi társat keresek. Ugyanott külföldi torozott szobát a kiadóban.

Z. Maksa Ilo szalonjában szállított árba öszi ruhák és I. C. Bratianu (utca) 51.

Fehérnemű javításokat, st. fosztást elv. Sándorné, Str. Caramizi (Teg)

Grosinger E. ruhák készítés. Sres. guna (Kapun földszint 4. s

Harisryát kérés. A. Treb. Lau. ces-utca) 2. s

24% kamatra gánpenzt tel. Adásvételi Traian (Szec) Ertesítés del

Uttelek gyors és leg. Farkas és dr

Társat egy. resek egész ban nagyon cikk gyártás. gár Roman Cim a kiadó

Roman Magyar Ghetie sz

a Heges lapiro

és ékszer helyemben órák javítás és jutányos

Dr. BARD Str. Nico (Lukács Gy

Kerek Varro allandoan Javitások kész

Konr Strada Bar

Nagyobb több raktár

iparvagyány a közepén, é resben kiadó, egy raktároz leg műhely c kalmás. Erdel jek címeket hirdetésí vál

dea-le